

Rīgā 13.06.2019. Nr. 4-7-3/1309
Uz _____ Nr. _____

**Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisija**
Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039

Par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas konsultāciju dokumentu

Akciju sabiedrība "Gaso" (turpmāk – Gaso) ir izvērtējusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) izstrādāto 2019. gada 30. maija konsultāciju dokumentu par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku (turpmāk – metodikas projekts) un izsaka iebildumus par tā saturu.

Būtiskākās izmaiņas metodikas projektā saistītas ar izmaksu efektivitātes koeficienta noteikšanu un ieviešanu. Metodikas projektā minēts, ka šāds elements tiek ieviests, ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) un Valsts kontroles ieteikumus, lai veicinātu sistēmas operatora efektīvāku darbību. Tomēr, 2016. gada OECD¹ ziņojumā, kā arī atbilstoši Valsts kontroles publiski paustajam viedoklim minēts, ka SPRK tarifu metodikā nepieciešams ieviest tādus regulācijas elementus, kas radītu stimulu komersantiem veikt efektivitātes pasākumus, tādējādi labumu gūstot gan patērētājiem, gan sistēmas operatoram.

Šobrīd metodikas projektā iekļautais izmaksu efektivitātes koeficients nerada stimulu sistēmas operatoram efektīvākt uzņēmuma darbību un pakāpeniski samazināt ar uzņēmuma darbību saistītās izmaksas, bet gan iekļauj obligātu SPRK noteiktu izmaksu samazinājumu. Gaso norāda, ka nepieciešamība ieviest obligātu izmaksu samazinājumu var negatīvi ietekmēt sistēmas drošību. Aptuveni 61% no dabasgāzes sadales sistēmas tarifā iekļautām izmaksām veido tieši personāla izmaksas un ar pamatlīdzekļu nolietojumu saistītās izmaksas. Radot nepieciešamību samazināt darbaspēka izmaksas, var samazināties augsti kvalificētu speciālistu skaits uzņēmumā, kas nodrošina gan gāzesvadu apsekošanu, gan uzturēšanu optimālā stāvoklī. Turpretī, lai samazinātu ar pamatlīdzekļu nolietojumu saistītās izmaksas, Gaso būtu nepieciešams pārskatīt investīciju plānus, ierobežojot ieguldījumu apjomu, kas nozīmētu ierobežot uzņēmuma attīstību. Papildus Gaso vērš uzmanību, ka, nosakot efektivitātes koeficientu visām tarifos iekļautajām izmaksām, tiek ietekmēti arī ieņēmumi no kapitāla atdeves, ko šobrīd jau regulē SPRK noteiktā kapitāla atdeves likme.

Lai arī Gaso konceptuāli atbalsta vēlmi veicināt uzņēmumu efektivitāti, tomēr uzsver, ka uzņēmumu efektivitātes veicināšanai jābūt pārdomātai un tādai, kas pozitīvi ietekmē gan sistēmas

¹ OECD. (2016). Driving Performance at Latvia's Public Utilities Commission.

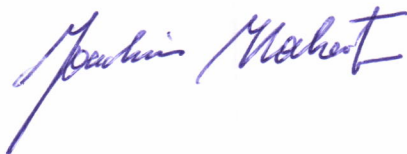
operatora darbību, gan sistēmas lietotājus. Gaso uzsver, ka šobrīd metodikas projektā nav skaidri norādīts, kā tiks noteikts efektivitātes koeficients un kā tas tiks piemērots. Gaso aicina metodikas projektā, līdzīgi kā noteikts dabasgāzes sadales sistēmas tarifu aprēķināšanas metodikā, noteikt, ka, ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, sistēmas operators nākamajā izmaksu pārskata ciklā uz sistēmas lietotājiem attiecināmās plānotās sistēmas pakalpojuma izmaksas samazina 50% apmērā no izmaksu ietaupījuma. Ieviešot šādu nosacījumu, būtu iespējams stimulēt sistēmas operatoru uzlabot uzņēmuma efektivitāti, un pakāpeniski samazināt ar sistēmas darbību saistītās izmaksas, neradot dabasgāzes sistēmas drošības riskus. Papildus šāda pieeja pilnībā atbilstu iepriekšminētajām OECD un Valsts kontroles rekomendācijām ieviest efektivitāti stimulējošus elementus.

Papildus, konsultāciju dokumentā par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku minēta arī iespēja noteikt alternatīvu mehānismu attiecībā uz kapitāla izmaksām. Viens no SPRK mērķiem, kādēļ tiek pārskatīta metodika, ir saistīts ar nepieciešamību radīt sistēmas operatoram un sistēmas lietotājiem pārskatāmāku un prognozējamāku darba vidi, tomēr Gaso vērš uzmanību, ka, nosakot iespēju noteikt alternatīvu mehānismu attiecībā uz kapitāla izmaksām, var rasties situācija, kurā lietotājam pakalpojuma tarifs mainās katru gadu. Papildus, nepieciešamība katru gadu pārskatīt kapitāla izmaksas un piemērot jaunu pakalpojumu tarifu, no plānošanas viedokļa, neveicinās koordinētu un tālredzīgu sistēmas attīstību, turpretī radīs nevajadzīgu administratīvo slogu, kam sistēmas operators nav paredzējis papildus resursus.

Izvērtējot minēto, Gaso norāda, ka plānotajām metodikas projektā minētajām izmaiņām jābūt saprotamām un skaidri definētām, un aicina SPRK organizēt plašāku diskusiju, kuras laikā būtu iespējams vienoties un precizēt metodikas projektā minēto.

Cieņā,

Valdes loceklis

J. Hockertz

Sārta 67369982